

ERDÉLYI GAZDA

Az E. G. E. állandó gép- és eszközkiallitásának intézősége november 1-től az egyesület (Deák Ferenc-u. 11. sz. a.) helyiségében van.

Megrendelések ugyancsak itt vétetnek föl.

Árjegyzések,

melyekből az E. G. E. tagjai magas kedvezményekben részesülnek:

Ékéek.

Mélyítő eke előhántóval »R 14 M N.«, 21—37 cm. mély szántásra. Ára 122 korona, engedmény. Répatermelők és szőlőbirtokosok figyelmébe!

Egyetemes acél-ékék (Sack rendszer), jó minőségért felelősséget vállalunk. Előhántó nélkül öntöttvas fejjel:

D 7 M 9—18 cm. mély szántásra, ára 65 kor.

D 8 M 10—21 » » » » » 70 »

D 10 M 15—16 » » » » » 72 »

Magosított acélöntvényű fejjel és erősített taligával (a taliga kivételével egészen acélból).

D 8 M N. 10—21 cm. mély szántású, ára 78 kor.

D 10 M N 15—26 » » » » » 82 »

Az egyetemes ékékhöz mindenféle talajműveléshez szükséges felszerelések kaphatók, ezeknek alkalmazása kiállításunkon készséggel megmutattatik; így:

kétvasu hántó eketest, ára 31 korona.

háromvasú hántó eketest, » 43 »

burgonya kiszántó eketest » 32 »

egyoldalú répakiemelő test » 15 »

Acélkeretes porhanyítók, mivelő és extirpator kapákkal, a cél és munkaképesség szerint különféle árak mellett.

Ezeknek alkalmazása szükségtelemmé teszi ilyeneknek, mint külön gépeknek beszerzését.

Rendkívül jó, acéltanyagból készült kolozsvári ékéek fagerendelylyel, állítható erős taligával:

4. sz. »földmives« eke ára 36 korona.

4. sz. eke 8—16 cm. mély szántású » 56 »

3. sz. » 10—18 » » » » 60 »

2. sz. » 12—20 » » » » 64 »

Önvezetővel 7 koronával drágább.

Kettős ékéek:

»NPL« jegyű kötött talajra való (aránylag csekély vonóerőt igényel) súlya 128 kg. Ára 134 korona.

»SU« jegyű kolozsvári kétvasu eke. Ára 120 korona.

Válto ékéek:

Sack rendszerű, kitünő gyártmány. Ára 104 korona.

Kolozsvári hegyi eke 8—16 cm. mély szántású ára 80 kor.

Kolozsvári hegyi eke 10—20 cm. mély szántású ára 90 kor.

»Bóni« eke taliga. Különös előnyei: kettős tengelyei a kerekkel együtt forognak, így a

csapágy kopásnak kitéve nincs; állítása magasabb, vagy mély szántásra nagyon egyszerű. — Önműködő olajozóval. — Ajánljuk megpróbálásra!

Ára az állíthatóknak 34 kor.

Állító készülék nélkül 30 kor.

Kivánatra az ékékhöz ilyen taliga szállítatik; árkülömbözet 6—8 korona.

Boronák.

Vetések boronálására: a rögtör teljes szétmozdítására, a talaj legfinomabb porhanyítására:

00 sz. Laacke-féle, 3 táblás, 3 m. széles, ára 68 kor.

0 sz. Laacke-féle, 4 táblás, 4 m. széles, ára 80 kor.

Magtakarásra: kötöttebb talajban:

Laacke 1. sz. 2'20 m. széles 58 kor., 3. sz. 3'30 m. széles 86 korona.

Nehéz talajnál:

4 sz. 1'65 m. széles 56 kor., 5. sz. 2'20 m. széles 70 kor.

Szántóföldboronák:

középkötött s nehéz talajnak:

7. sz. 1'65 m. széles 60 kor. 9. sz. 2'75 m. széles 98 kor.

Hantos talaj előmunkálására porhanyító boronák:

Laacke 10. sz. 1'65 m. széles 66 kor. 12. sz. 3'30 m. széles 120 kor.

15 cm. mélységig a legnehezebb talajokban is jól működik.

Az »Osborne«-féle rugós fogas borona; alkalmas a szántóföld előkészítésére és meglazítására.

Munkaszélessége 183 cm. 17 foggal, ára 190 kor.

Hengerek

2'4 m. munkaszélességekben: sima, gyűrűs, rögtörő és kombinált rögtörő testekkel.

Áraik: 320.— 310.— 350.— 400.— kor. Szállítókészülék ára 80 kor. 12% engedmény.

Vetőgépek.

Sorbavetők:

»Mosoni Drill« teljesen egyenletesen vet hegynek föl-, le. valamint lejtőn, rendkívül egy-

szertű szabályozás. 11'8 cm. és 10'5 cm. sor-távollal.

II 13 15 17 soros
ára: 470.— 490.— 540.— 600.— korona

lőherszóró szekrény 60.— 70.— 70.— »

»Nemzeti« tolórendszeres gép, ugyancsak hegyes vidékeken alkalmas:

ára: 520.— 540.— 590.— kor. 12% engedm.

»Unicum Drill« kitünő hegyi vetőgép. Egyszerű, könnyű kezelés.

12 14 18 soros
ára: 480.— 520.— 620.— kor.

Uj kézi szóróvetőgép, Retteggy-féle, lóhere, repce, köles, mák és fűmagnak; vetőszélessége 7—8 méter. — Egyenletes vetés! Ára 60 kor. engedmény.

Király-féle szóróvetőgép egyszerű. Ára 20 kor.

»Hydra«, új, horganyozott acél vetőgéptölcsér, kitünő eredménnyel használják, bármely vetőgéphez megrendelhető dronkint 2'00 kor.

Gabonatisztító gépek.

Rosták.

»Kalmár«-féle FR jegyű felsőrázóju, ára 110 kor.

» » AR » alsó » » 130 »
» » K J » szélrosta » 100 »

Mindháromnál bérmentes szállítás.

Ezen rosták a legnagyobb igényeket is kielégítik — Számos elismerés!

Kühne szelelő magtárrostája 68 kor.

» 5 sz. nagy gabonarostája 204 kor.

Simonffy új rostája 120 kor.

Konkolyozók:

Pernollet jegyű, szapora, tiszta munkája révén közkedvelt, ára 188 kor.

Pernollett jegyű, önműködő, tápláló szerkezettel, ára 208 kor.

»JA« jegyű, szelelővel, ára 156 kor.

Konkolyozók megrendelésénél ajánlatos a tisztátlan gabonából 2—3 kgos. mintát beküldeni, hogy a lyukazat megfelelő legyen.

Ezekon kívül megrendelhetők az összes szükségelt gépek és eszközök, melyeknek áraival szemben hasonló engedményben részesíthetjük egyesületünk tagjait. — Kérjük intézményünk szíves pártfogását.

Külön megjelölés híján az árak nagyrészt Budapesten értendők.

Ad. 2748.—1901. sz.

HIRDETMÉNY.

A kolozsvári cs. és kir. élelmezési raktár (sétatér-utca 4 szám) november havában gazdáktól és azok egyesületeitől

300 métermázsza rozst és 200 métermázsza zabot vesz.

Az erre vonatkozó közelebbi rendelkezések az 1901. augusztus 6-i 1620. számú hirdetményben foglaltatnak.

Bővebb értesítéseket a fõntnevezett élelmezési raktár nyújt a hivatalos irodai órák idejében.

Kolozsvárt, 1901. október hó 20-án.

A cs. és kir. katonai élelmezési raktár
kezelő-bizottsága

K o l o z s v á r t.

(739. I.)

Zu No. 2748. von 1901.

KUNDMACHUNG.

Das k. und k. Militär-Verpflegs-Magazin in Kolozsvár (sétatér-Gasse No. 4.) kauft im Monate November 1901. von Grundbesitzern und deren Vereinigungen

300 Meterzenter Roggen und 200 Meterzenter Hafer.

Die näheren diesbezüglichen Bestimmungen enthält die Kundmachung zu No. 1620. vom 6. August 1901.

Auskünfte werden während der gewöhnlichen Amtsstunden in der Kanzlei des obgenannten Verpflegs-Magazins ertheilt.

Kolozsvár, am 20 Oktober 1901.

Von der Verwaltungs-Commission des
k. und k. Militär-Verpflegs-Magazins

K o l o z s v á r.

(739. II.)

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KOZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-U. 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Gazdaságpolitikai munkaterv. <i>É. E.</i>	577
Racka-juh tenyésztésünk és a pojánai juhvásár. <i>Szabó T. Xároly</i>	579
Milyen talajon ültessünk komlót? <i>Csérer Lajos.</i>	580
Gazdasági nevelés. <i>Máthé József.</i>	581
Igáslovak istállójának padozata. <i>Krenedits Odön</i>	581

Tárca:

Hány hangya van egy bolyban? — Az angol bulldogg kutya. — <i>s.—n.</i>	578
--	-----

Kisebb szakközlemények. . . . .

Irodalmi szemle:

Hazai lapokból. — <i>r.</i>	582
---------------------------------------	-----

Jogi tanácsadó. . . . .

Vegyes közlemények . . . . .

Szerkesztői üzenetek . . . . .

Hirdetések

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. szám,

VI., Andrassy-ut 23. sz.

(28.) Vásárol:

lóhermagot, lucernamagot

fehérheremagot, tavaszi

repcét, mustármagot, csi-

behurt, francia perjét, me-

zei komócsint, bükkönyt,

lennmagot.

Minták, ajánlatok és egyáltalán minden levelezés a központi irodába: (VII. Rottenbiller-u. 33.) intézendők.

Gazdaságpolitikai munkaterv

1901. október hónap 28-án nyitotta meg a király ős Budavárában a magyar országgyűlést. Zamatos magyarságú, eszmékben gazdag, bizalommal teljes, a lelkesedést lánggra lobbantó volt a trónbeszéd alakja is, tartalma is. A királyi bizalom fölmelegíti a népek millióinak szívét, a trónbeszéd keltette lelkesedés hiszünk, hogy a munkában való lelkesedést is jelenti s a nép meleg érdeklődése, az országgyűlés lelkesedése, a korona bizodalma az előttünk álló öt év alatt meg fogja hozni a nemzetnek mindazt, amit élete eme fő intézőinek melege, lelkesedése és bizodalma együttes munkásságukkal csak el tudnak érni.

Ékes keretében, gazdag tartalmában a trónbeszédnek a közgazdaság több rendkívül fontos kérdése plasztikusan domborodik ki. A gazdaságpolitikának munkaterve ez, szokatlan részletességgel följejtve, örvedetes alapossággal tárgyalva.

»A mult országgyűlésen a közigazgatás javítása érdekében alkotott törvények kijelölték a további alkotások irányát és módszerét.

A vármegyék pénztári és számvevői teendőinek ellátásáról szóló törvényjavaslat előfeltétele annak, hogy a közszolgáltatások az adózók érdekében egységessé és egyszerűbbé tétessenek.

Jól tudjuk mindannyian, hogy a közigazgatás jósága a biztosítéka minden törvénynek, melyet az országgyűlés alkot, minden rendelkezésnek, melyet a kormány tesz, minden intézménynek, mely a köz javát van hivatva előmozdítani. Mindannyian ösmerjük közigazgatásunkat annyira, hogy javítását kívánjuk.

»A bevándorlás és a kivándorlás ügyének szabályozása el nem odázható többé, ezzel kapcsolatosan az ország határszélein állami rendőrség megalkotása válik szükségessé.

A magyar törvényhozás szabadelvűsége nyilvánult meg mindig abban, hogy a kivándorlási mozgalmat nem akarta kényszereszközökkel elfojtani, nem akarta az

elégedetlenek rajait a törvény rendelkezéseivel leláncolni ide, nem akarta a nagyobb kereset, a jobb megélhetés forrását előlük eldugni. Türelmes volt a kivándorlási mozgalommal szemben, mely sok jó erőket vitte ki Amerikának, legveszedelmesebb és saját — éppen nem fölösleges — erőinkkel gyarapított versenytársunknak; türelmes volt a bevándorló terméketlen elemekkel szemben, melyek nem pótolták a kiszivárgókat, hanem gyöngítették a honmaradókat. A német kivándorlási törvénynek meg volt az a jelentős hatása, hogy a kivándorlók száma most tizedrésze a régebbi kivándorlók számának. 1881-ben 220,902 német ember vándorolt ki a tengeren túlra, 1900-ban már csak 22.309. Mi sem lenne károsabb, mint akármelyik külföldi állam kivándorlási törvényét részünkre lemásolni. Földrajzi, népességi, közgazdasági viszonyaink tiltják azt. De valamit már kell tennünk, az bizonyos és azt a trónbeszéd is hangoztatja.

»Az egyenes adók rendszerének átalakítását méltán várja az ország.

Ezen reform célja az adózási ügynek egységes és igazságos alapokra helyezése.

Kiterjesztendő lesz a reform az adóügy anyagi részén túl az adókezelésre, sőt a pénzügyi közigazgatás mai szervezetének megfelelő módosítására is.

Ennél nagyobb fontosságú, sürgősebb kérdés nincs még válaszolatlan állami életünkben. A lakosság minden rétege szükségét érzi az adózási rendszer átalakításának és különösen a támogatásra leginkább rászoruló »kis ember« létfeltétele az adózási igazságos alapokra fektetése, az eddigi regresszív adózás megszűnése és az adókezelés olyanképpen való újjászervezése, mely ne élhessen vissza a szegényebb néposztály tötvénytudatlanságával, irástudatlanságával gyámoltalanságával.

»A mezőgazdaság és az ipar és kereskedelem kedvezőtlen helyzete uralkodói gondjaink egyik legfőbbikét képezi. Kormányunk teljes tudatában van feladata súlyának és tudatában van annak is, hogy

Legelőnyösebb

gabonaértékesítés.

Erőtakarmányok.

Vegytiszta olajok és kenőcsök,
ponyvák, zsákok, szíjak, kőszemek; szóval minden
cséplési anyagok és gépek.

(532.)

Őszi vetőmagvak

legteljesebb napi áron való értékesítése.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Szőlővédekezési,
esomagolási, szüretelési és
pinczegazdasági cikkek.

a gazdasági helyzet megjavításának munkájához az igazgatás minden ágának egyaránt hozzá kell járulni.

A nemzettermelést és a nemzeti munkát minden irányban és összhangban támogatni, a magántevékenységet az állam pénzügyi erejéhez mért gyümölcsöző beruházásokkal elősegíteni, a természetes víziutakat fejleszteni és a mesterséges víziutakat megteremteni, a földmívelési és ipari terményeink számára a belpiacot fejleszteni, a külpiacokat pedig a fokozódó verseny mellett megtartani és újakat szerezni, a szövetségi ügyet gondozni a közel jövő gazdasági feladatát fogja képezni.

Szép és okos szavak ezek. Keresztülvitelükre a kormánynak minden tudása, az országgyűlésnek egész munkaképessége s ezekkel a társadalomnak teljes összeműködése lesz szükséges.

»A mi különösen a földmívelést illeti, a több irányban célbavett törvényhozási intézkedések közül kiemeljük a mezőgazdasági szakképviselést, a telepítés és az okoszerű feldarabolás ügyének gyökeres rendezését.«

A mezőgazdasági szakképviselést rendezése kétségtelenül oda fog irányulni, hogy az eddig széttagolt érdekképviselést a jövőben terjedelmesebb és egységesebb legyen s így működése magában foglalja a mezőgazdasággal foglalkozó osztály minden rétegét. Egyes vármegyei érdekképviselések szálait vidékenként egyesítő csomópontok — mezőgazdasági kamarák, — a közigazgatás elemeit főlívó szervek — járási, kerületi gazdabizottságok a — községeket a hálózatba befogó végnyúlványok, — gazdakörök — létesítése lesz a mezőgazdasági érdekképviselést rendezése. Telepi-

tés szociálpolitikai és nemzetpolitikai szempontokból, parcellázások a földéhes és földhöz nem jutó népesség kielégítésére: ezeknek a megoldása a törvényhozás feladata és ennek alapján a kormány kötelessége lesz. Bizunk a törvényhozás bölcsességében és tudjuk, hogy a mai földmívelési kormány soha sem szoritkozik csak a rárótt kötelességek teljesítésére, hanem a ráróttaknak is, az önként elvállaltaknak is ezután úgy mint eddig, derekasan megfelel majd.

Mit a trónbeszéd a gazdasági kiegyezésről mond, az tanulság lehet nekünk is, egyezkedő osztrák szomszédainknak is.

»A lefolyt országgyűlés magyar koronám országai és a többi királyságaim és országaim között fenforgó kereskedelmi ügyeket ideiglenes alapon szabályozta.

Ezek az ügyek azon mélyreható fontosságnál fogva, a melylyel az ország egész gazdasági életére nézve bírnak, az 1867. évi XII. t. c. szellemében állandóbb rendezés igényelnek a gazdasági érdekeknek igazságos és méltányos kölcsönös kiegyenlítése alapján.

A gazdasági viszonyokra döntő jelentőséggel bíró nemzetközi kereskedelmi szerződések előkészítése céljából mindenképp az 1899. évi XXX. t. c. értelmében az általános vámtarifának újból való megállapítása szükséges, a mely a termelés minden ágát, a földmívelési és az ipari érdekeket egyaránt és összhangban van hivatva védeni.

Ebből érthet Körber úr is, az osztrák Reichsrath is. A közös vámterület jó és hasznos ránk, ha abban a két ország gazdasági érdekei igazságosan és méltányosan kiegyenlítettnek. De ha érdekeink irigységbe, féltékenységbe, roszzakaratra, gyűlöletbe üt-

köznek, ha mindezek a rossz tulajdonságok a mi érdekeinket alá akarják vetni az osztrák érdekeknek, a mi elszegényedésünk árán akarják a saját jólétüket gyarapítani, akkor egy percig sem lehet habozni a vámközösség megszüntetésénél, a külön vámterület megalkotásánál. A legjobb intézmények sorsa és hatása intéző emberein függ. Nem jó, ha vak bizalmat vetünk az emberek által kormányzott intézményekbe. Hiszen a hajók csak deszkák, a hajósok csak emberek: vannak szárazföldi és vízi patkányok, szárazföldi és tengeri rablók; és azután a vizek, szelek, és szirtek veszélye is itt van — mondja Shakespeare. És legtöbbször nem a hajó, hanem a rossz hajós az oka a hajó elpusztulásának, mert rosszul kormányzott. Rossz hajósokkal nem ülünk egy hajón.

A trónbeszéd föltárta az új országgyűlés előtt az ország minden kívánságát, a megoldásra váró feladatokat; a törvény által létesítendő intézményeket. A trónbeszéd a kormány munkaprogramját képviseli díszes mezben, a koronás király éltöszava által megnövekedett súlylyal. Ez a súly az új országgyűlés vállát nyomja, tehát első sorban az új képviselőházét. Nemzetünk életében a képviselőház mindenkor olyan volt, mint a sötétben világító foszfor fénye. Nedveség ne érje a foszfort, mert világító ereje elvész; dolgozzék és egyre dolgozzék az ország javára az új országgyűlés, óvja erkölcsi tekintélyét a komoly munka által, ne hogy megszűnjék a nemzet világító elemé lenni. Róma nagy fiának szavait egy percre se feledjék a megválasztott képviselők: »Nihil est in rebus humanis praestantius atque praeclarium, quam de republica bene mereri.«

E. E.

TÁRCA.

Hány hangya van egy bolyban?

A természettudósok már több ízben foglalkoztak azon kérdéssel, hogy vajjon hány tagot számlálhat egy-egy hangyaboly lakóssága?

Az első, a ki fáradságot vett magának a megszámlálásra, Forel Gusztáv svájci tudós volt s szerinte, az általa megszámlált bolyban 114.000 hangya volt.

Valóban és igen pontosan azonban Yung Emil genfi tanár számlált meg több hangyabolyt 1897. és 99-ben és pedig vörös, erdei hangyákat (formica rufa).

Yung úgy járt el, hogy előbb az egész bolyt szénkénnel megfojtotta s azután a fészket, a lárvákkal együtt zsákba lapátolta, a mely a földrészekkel nem kevesebb, mint 80 kilogrammot nyomott. Ebből a tömkelegből olvasott ki Yung 22.580 hangyát és 13.500 lárvát. Azonban a munka oly fáradságos volt, különösen a hangyáknak a földrészekről és famorzsalekóktól való elválasztása, hogy a tudós nem bizott számítása pontosságában s

más módszert eszelt ki az újabb számlálásnál, már csak azért is, mert hiszen csak a fészkekben talált hangyákat vette számításba, pedig igen sok lehetett még a fészken kívül is.

További eljárásánál Yung tehát kicsalta a hangyákat a lyuk szájához s egy kis csapdában fogta össze valamennyit, gondja lévén e mellett arra is, hogy a fészkek alsóbb folyosóiban meghúzódottak is előkerüljenek, valamint ilyen módon fogdosta össze a szomszédos fákön levéltetvek után vadászó kirándulókat is.

Yung ilyenformán öt bolyt számlált meg és pedig a következő eredménnyel:

az első bolyban talált	53.018-at,
a második „ „	67.170-et,
a harmadik „ „	19.933-at,
a negyedik „ „	93.694-et,
az ötödik „ „	47.828-at, s azok

testalkatra a legkülönbözőbb nagyságúak voltak. A fészkek terjedelme és a hangyák száma között semmiféle összefüggés nem volt, mert például a második és ötödik fészkek volt a legkisebb, a harmadik és negyedik a legnagyobb, az első pedig közepeszerű.

A szökevény hangyák számát, melyeket Yung nem tudott összefogni, 10.000-re teszi; a mely számot összehasonlítva a fentiekkel, kimondhatjuk, hogy egy népes, erdei vörös hangyaboly alig számlál többet 100.000 lakónál, a közepszerűek 70.000-nél s a kicsinyek pedig 30.000-nél.

Yung, olvasás közben tapasztalta, hogy a hangyák milyen igen különböző testalkatúak; vannak közöttük óriások és törpék s igen soknak teste átmenetet képez a munkások és nőstények között.

—s. —n.

Az angol bulldogg kutya.

Igen gyakran hallhatjuk egy-egy kutyára a megvető megjegyzést, hogy „ilyen csuf állatot nem tartanék“; de a gazda csak mosolyog a megjegyzésre, mert jól tudja, hogy éppen úgy, mint az embereknél, a kutyáknál is, néha kevésbé tetszetős, sőt rút külső alatt, igen szép lélek lakik.

Igy igen sokan ellenszenvvel viseltetnek Anglia legrégebb kutyafaja, a bulldogg iránt,

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olesón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Áruraktárai (a pályaudvar mellett) olesón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

 The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

(698.)

Racka-juh tenyésztésünk és a pojanai juhvásár.

Tagadhatlan tény — előttünk van és naponként láthatjuk, hogy a mióta a sertés vész kondáinkat megtizedelte s a mióta a még megmaradt rész is állandó remegést okoz a gazdának: mind fokozottabb mértékben terelődik a figyelem a juhtenyésztés felé, mondhatjuk az erdélyi racka juhtenyésztés felé. — Örvendve konstatáljuk e tény, mert e figyelem hivatalos lesz e tenyésztési ágat kulturálon régi jussaiba visszahelyezni mindazon helyekre, a honnan (és pedig meglehetősen sok helyről) könnyelműen, meggondolás nélkül kikaparták. Nem szemrehányásképpen mondom e szavakat, mert hiszen valami ok csak kellett, hogy legyen mindott, a hol a juhok tartását megszüntették, de vajjon ez okok mind elháríthatlanok voltak-e, nem lehetett volna a viszonyokon javítani inkább és könnyebben, minthogy lemondunk a juhtartás és juhtenyésztésről? De hagyjuk el a multat! Örömmel ismerjük el, hogy ma már racka-juh tenyésztésünk kezdenek fellendülni. Az általános kulturahajlam, mely a valódi tenyésztési élvezet gazdasági állataink minden fajába és fajtájában: érvényesíteni törekszik: juhtenyésztésünkkel, nyájainkkal sem hagyja érintetlen. Ma már kezdik elkülöníteni és párosítani színek szerint. Tarka tenyésztetek száma hanyatlak s lassanként előtérbe lép a teljesen fehér vagy teljesen fekete színben való szaporítás. De láthatjuk, nem idegenkedhetünk juhaink jobb takarmányozásától sem, törekszünk jobb elhelyezés által védeni az extrém időjárástól. Helyes kiválasztás által a fajta keretén belül igyekszünk a testnagyságot, a gyapjuminőséget emelni, javítani, sőt ma már idegen fajtákkal is beleavatkoznak — és pedig jó eredmények bizonyítják — a testnagyság, tejhozam gyapju mennyi- és minőségének fejlesztésére.

Hiszzen sokan láttuk az előttünk lefolyt szegedi kiállításon báró Baih bocsári uradalma által kiállított nagytömegű Rambouillet racka keresztezéseit, akár a csákovári földművelőiskola cigája-racka, vagy egy gömöri tenyésztő

által emelkedett tejelő képességgel bíró fries-racka példányait, mely utóbbiból különösen a szebenmegyei gazdák kezén — a gazd.egylet kezdeményezésére — sok van, a melynek tejhozama, tömegesebb testnagyságával megvannak elégedve.

Folyamatban lévén tehát erdélyi juhtenyésztésünk okszerű javítása, jó tulajdonainak a fajta keretén belül vagy idegen fajták által való emelése, egyöntetűsítése, esetleg specializálása: csak közeljövő kérdése, hogy juhtenyésztésünk irányt találván, alakot öltsenek. És ebben éppen úgy, mint többi munkakörükbe utalt ágaknál: az állattenyésztési felügyelők kéznyma nagyon is látszik. Ez intézmény — tapasztalásunk diktálja — egyike Darányi elvéülhetlen érdemű alkotásának.

Hogy valóban a juhokkal való foglalkozás mennyire kifizetődik: ennek tükré mondhatni Szebenmegye juhászatában látható. Erdély déli határszélét képező havas községek lakói mondhatni kizárólag ezzel foglalkoznak. Nem kell kicsinyelni, mert tényleg lélek szerint és sok tudással s annyi specialis ismeretek birtokában foglalkoznak vele, hogy nem csoda, ha el kell ismerjük, miszerint sok nyáj a tenyésztési kultúra szintjén áll. E nyájak általában fehérek, de nem az a tiszta fehér, mert legtöbb nyájban szives előszeretettel őrizik az u. n. „vatis”, t. i. a melynek a szeme körül vagy az orrán a szárazon kevés fekete folt látható, mivel ezt testre nagyobbak, tejelésre jobbnak tartják. Előbbi általánosságban nem áll, az utóbbit azonban — tekintettel a fekete juhokkal való közelségre — el kell ismerjük.

E határ szélén nagy tömeg juh lévén, állatvásárjainak egyik legfontosabb részét a juhvásárja képezi, úgy, hogy ilyen viszonyok között némelyik — nagyobb központban lévén — országos nevezetességre tett szert. Így lett nevezetes a pojanai juhvásár.

Hogy hol is fekszik ez a Pojana s a helységek hivatalos névtárában található Pojana, Polyána, Poián közül melyikbe is kell menni: legyen szabad Szeben megyében kutatni, mert ez a Pojana, a mit említék: tényleg itt fekszik 1120 méter tengerszín feletti

magasságban, mely magasságba az Alvinc—Nagyszebeni vonal Szerdahely állomásáról 2—2½ óra alatt lehet eljutni a páratlanul jó karban levő szebenmegyei úton. Mint gazda jól eső érzéssel eltelve néztem az útszélen díszlő terebélyes almafákat, kitünően kezelt szántóföldeket s a szépen mivelt szőlőhegyeket, melyek a védett doborkai völgykatlanban felnyúlnak a bükkfaerdőig s melyeket a szász szorgalom és kitartás e filoxerás világ dacára még folyton nyitásra érdemesnek tart.

Áthaladva Doborka községen, neki indulunk a hegyeknek s folyton tartó emelkedésen 1¼ óra alatt elértünk Pojánára. Önök, a kik a déli határszél oláhlakta vidékének kulturáját a mezősséggel hasonlítják össze, sajnosan csalatkoznak, ha ide jönnek. E szélén u. n. Marzsinár (határszéli románok) laknak, a kik miveltség, ész, vagyon és kereskedelmi szemmel tekintetében amazokhoz egyáltalán hasonlók nem lehetnek. Bár juhászattal foglalkoznak, írni, olvasni, számolni a fiatalabb generáció nagy része tud s nem csoda, mert a míg a mezősségi oláh vagy a murisedi az iskolát alig ismeri: itt ez 5000 lakóból álló község gyermekeit 2 iskolában 5 tanító (elismeréssel mondhatom, nagyban különböznek ez urak a mi dászkaljainktól) szabad szellemben neveli. Bámúltam 2 szép templomát, sajtóságos hagyományait, emeletes, modern épületeket különleges felszereléseikkel s azt az üzleti szellemet, a melylyel az épen akkor folyó széles terjedelmű juhvásárjaikat lebonyolították.

Hogy visszatérjek, a pojanai vásár nagy területen oszlik el s ezt, tekintettel a juhok speciális természetére, a mely csoportosulásra ösztönzi: be is kell tartani. Szűk utcákon, nyílt helyeken, házak tövében, udvarokon őrizték különböző színnel, különböző testrészen megjegyzett juhaikat, melyek bizony többször összefutva sok kellemetlenséget okoztak mind a két részen.

Gönczi Ödön okleveles gazda, a ki mint állami állatorvos ügyeli e vásárt, szives volt e vásár titkaiba bevezetni. Ez anyag, mely itt most a szokottnál csekélyebb számban gyűlt össze, a mennyiben csak 12000 darab juh, kos

mely egyébként az angolok nemzeti kutyája s avval John Bullt identifikálják.

Az ellenszenv az angol buldogg iránt nem mai keletű, hanem forrása a XVIII. század végén és a XIX. század elején Angliában még napirenden volt bikaheccéből keletkezett, a melyekben a buldoggoknak nagy szerep jutott. De nem csak bikák, hanem oroszlanok és párdúcok ellen is heccelték őket s a bator kutyák majd minden alkalommal oly bőszytlen támadták a náluknál sokkal erősebb és nagyobb s e mellett legvérengzőbb állatokat, hogy rendszerint agyon marták azokat.

Ilyen harcra a mai buldogg nem képes; kétségtelen tehát, hogy a régi tenyészállatok s maga a faj, sokkal nagyobb és erősebb testalkatu állat volt. De ma már nincs is arra szükség; mert hiszen megszűntek a bikaheccék s minden ehhez hasonló vérengző színjáték, kivéve a Spanyolországban még maig is divó bikaviadalokat s elvétve egy-egy kakasviadalt, melyet Angliában és Belgiumban rendeznek törvényes tilalom ellenére nagy titokban; de csak a legalsóbb rendű néposztály.

És a mint megszűnt az ok, a miért eze-

ket a vérengző, kegyetlen állatokat nevelték: megszűnt az akarat is s felhagytak tenyésztésükkel, illetve ferde-nevelésükkel; mert mire való lett volna az ember részére egy oly pajtás, a melynek lelkében csak nyers és kegyetlen hajlamok vannak kifejlődve. A régi, vérengző buldogg már egy század óta kihalt, de a hirtelen ma is él s nagyon igazságtalanul alkalmazzák azt a jelen fajra, a mely pedig már igen jó és szelid nevelésű.

Mindenesetre éppen úgy, mint az embert, a kutyát is „nevelés teszi” (kutyává). Előbb, nemzedékeken keresztül csak durva hivatásra kieszemelve, ember és állatok ellen való harcra beheccelve, minden nemesebb hajlam elhanyagolása és kiölése mellett, természetes, hogy a vérbe ment át a rossz s az egész faj hirtelen vérengző, durva, kiméletlen lett, a melyben csupán a testi erő van ébren, a lélek pedig, minden nemes hajlamával együtt alszik.

Ennek oka nem az állat, hanem nevelője az ember volt. Mióta azonban az állatheccék megszűntek, a faj nemes hajlamainak ápolására több gondot fordítottak és tenyésztését

egészen más rendszerbe terelték s azóta a faj, úgy lelkületében, mint külsejében, lényeges átalakuláson ment keresztül; úgy, hogy ma már — helyes nevelés mellett — az angol buldogg igen jó indulatu, hű és ragaszkodó állattá lesz, a melyeken első tekintetre meglátszik a nemes vér.

De nem csupán a felnőtt embernek lett hű örévé a nemes állat, hanem gyermekek társaságában felnöve, azoknak okos és kitartó játszótársa.

A telivér angol buldogg ismertető jelei: a tömött, izmos test, előre és kissé oldalt megfeszített vastag lábak, nehéz, gömbölyű fej, feldudorodott felső ajkak, hátra hajló orr, a mely különösen nemes fajú állatoknál kell, hogy majdnem a homlokig érjen. A hasított orr és a kilátszó fogak nagy hibák. Az állat színe többnyire tiszta fehér, vagy sárga foltokkal; vannak azonban tiszta sárgák is, fekete, füstös forma orral és szájkörnyékkel. A szemek nagyok, domborúak, sötét színűek s tekintetük felette okos és szelid. —s.—n.

Erdélyi Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság

KOLOZSVÁR.

Alaptőke: 2.000.000 korona.

A bank elfogad betéteket takarékpénztári könyvekre, folyószámlára; azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól váltókat, utalványokat, járulékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. Értékpapirokat és idegen pénznemeket elad és vásárol, előlegeket ad értékpapirokra, folyószámlán és előre meghatározott időre.

Díjmentesen bevált szelvényeket és elvállalja sorsjegyek revisióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket, hitelleveleket, bármely külföldi piacra. Rendelkezésre tart a felek saját zárai alatt tűz- és betörésmentes pénztárcákat. (Safe deposits).

Nagyobb ládába csomagolt és a fél pecsétjével ellátott ezüst és aranyemlékek, vagy más értéktárgyak külön e célra berendezett tűz- és betörésmentes szobában őriztetnek.

Mátyás- király- tér 32.

Magy. kir. szab. osztálysorsjegyek főelárusító helye.

Mátyás- király- tér 32.

Üzleti órák délelőtt 1/2 9—12-ig, délután 3—5-ig.

(710.)

és bárány volt: határszéli Pojana, Zsina és Lomán községekből való (természetes, hogy a legszebb s a legtöbb Pojanai) nem az erdélyi legelőkön születik, nő fel és él, hanem Romániában s innen jön át, vásár után ide megy vissza 2100 méter magasban fekvő bérelt legelőkre. Ilyen juh Romániában nagyon sok van.

Van Pojánán gazda, Gyisa György, hogy 1500 drb juhot is tud előteremteni, sőt Aronós barátunkról mondják, hogy hamarabb a határszélhez érjen Brassóba, 27 vagont rakott meg és pedig 25 vagont juhval, 2 vagont kutyával, lóval és számmal. Itt tehát a juh bővében van.

Legyen szabad azonban ez anyagot tenyésztési szemmel nézni. Rögtön első körút után szembeötlött a testnagyság tekintetében való különbségek. Vannak gyönyörű szép nagy erdélyi racka-példányok és egészen kicsi vékony csontú, kis, száraz, előre nyujtott fejű, durva szálú, gyapjas román juh. Gyapju tekintetében is nagy az eltérés, amennyiben a fenti román juh mellett két féleséget lehet észlelni: egyik a fürtökben omló hosszú szálú, gyapjas, u. n. *burszán juh* s a másik, a mely szerintem egyedüli ideálja az erdélyi rackagyapju tekintetében való javításának: a finomabb, jól benőtt, tömött bundájú, fürtökben azonban mélyen le nem omló, szabályos testalkatu u. n. *stogos juh*. Ez a típus, bár szétosztottan egyes példányokban szemlélni lehetett, állandó jellegképpen csak egy tenyésztésben volt keresztül vevve, a melyből öt gyönyörű jelleges koszt tiszta fehér színben a kezelésem alatt álló nyáj javítására magam is kiválasztottam. Mindegyik sajnalom, hogy kepekké nem szolgálhatok, de remélem, hogy az „E. G.” hasábjain még lesz szerencsém így is bemutatni. A gazda büszke lehetett a nyájára, mely bár az u. n. „vatyis” egyedektől teljesen mentesítve nem volt, de nagy része teljesen fehér, úgy, hogy a mi legbiztosabb jel: még a nyelvek is fehérek voltak. Ilyen nyáj különben állítólag nagyon szép van a szintén márcsinár Szelistye juhok gazdáinak kezében, úgy, hogy bátran felhívhatom reá a tenyésztők figyelmét.

Erről azonban máskor többet!

A vásár lefolyása az idén lanya volt. Már az ideai 12.000 drb. felhajtás a tavalyi 18.000 drb. szemből csökkent s a hús árak alacsony volta miatt a vétel is tartozkodó volt úgy, hogy a mig a tavaly eladott 11.900 drb. addig az idén ez a summa 9512-re hanyatlott. Tömeges szállítás történt Arad, Lippa, Szolcsvára, továbbá Ujegyház, Fogaras vidékére s kisebb nagyobb csoportokban a Székácsmenti községekbe részben levágásra, részben tovább tenyésztésre. — Levágásra több igen szép 50—100 darabból álló kosnyáját lehetett látni.

Előbbi években, mikor a husarak kedvezőbbek voltak itt is nagyobb volt a kereslet a minek folytán Budapest, Bécs, Steiermarkba is szállítottak juhokat.

Ideai árakat illetőleg ide jegyezhetem, hogy anyajuh párja 6—8 frt, kosoké 8—11 frt. báránynak párja 5 frtig. Kivételesen tenyésztésre válogatott anyagnál kosok ára páronként 15 frtig is felment.

Ezeket óhajtottam itt leírni. Szeretném, ha egy kis figyelem fordulna az anyag méltánylása végett ez irányba is, a mi, hogy nagy legyen, őszintén óhajtom.

Szabó T. Károly.

Milyen talajon ültessünk komlót?

Számot vetvén egy esetleges komlóskert alapításáról, így ősz idején első munka az új komlóskert helyének a kiválasztása, a midőn szintén fontos kérdés, milyen talajra ültessünk komlót? Hát általánosságban rövid a felelet, hogy olyanra, a milyen van s különösen áll ez a kisbirtokosra, a másik felelet pedig az, hogy a hol a vadkomló is szépen megterem, ott lehet komlót ültetni.

Sokszor van azonban az az eset, hogy több földdarabban lehet válogatni s ilyenkor még is jó, ha vannak tapasztalati irányító szempontok. Mindenekelőtt legyünk tisztában azzal, hogy milyen földekre *ne ültessünk* komlót? A sovány s vízszegény kavics, homokos, szemes s tözeges talajokon nem él meg a komló, ugyanez áll, ha a talaj mélyen fekvő túlvíznyős, sőt vizes, mert itt ha meg is él, örökre durva lesz s kellemetlen szagú toboztermést ad. Nehéz altalajokon s sekély feltalajon szintén keserves a komlótermelés. Ha egyéb feltételek megfelelnek a komlótermelésének s költség is van rossz talajviszonyok javítására, úgy néha érdemes némely talajt megjavítani! All ez, ha a vizes talajt alagsóvezéssel (Pankota), árkolással (Ilyefalva) ki lehet száritani, így pl. Stájerország völgyes fekvésű komlósaiban a komlósortokat keskeny, de magas bogár hátkra ültették s ott terem Közép-Európa legkorábbi komlója. Más javítási mód: ha sovány feltalaj alatt közel nagyon jó az altalaj és megfordítva, ha igen kötött feltalaj alatt homokosabb altalaj van, úgy bizonyos mélységű forgatással lehet javítani a komlós helyét. Olcsóbb mód, ha nehéz kötött talajra lazító anyagot (homok, mész, trágya, stb.) hordunk össze nagy mértékben.

Ez áll, ha birtokunkban nincs miben válogatni. De sokszor az sem lehet irányadó, hogy hol, miként él a vadkomló? mert hisz a vadkomlótól nem kívánunk semmi kiváló tulajdonságokat. Az ő jelenlétéből csak addig okulhatunk, hogy ott a komló meg fog élni. Fontosabb mozzanat aztán az, hogy rendes művelési talajunkhoz (de az éghajlathoz s fekvéshez is) *hozzávalogassuk a komlófajtát*.

Mert ha a vadkomló nyomán indulnánk csak, megeshetnék az a tévedés, hogy buja s erős talajba valami bő fejlődésű és kései érésű komlót ültetnénk, pedig így, még durvább lesz a komló, vagy megfordítva sovány földre finom féleséget, így alig kapnánk termést stb. Vizes, hideg talajra gyors fejlődésű, televényes földbe finom tobozot, szegényebb, kötöttebb vagy nedvdús talajra erős féleséget válogassunk: mindenkor figyelembe véve az éghajlatot s fekvést is. Itt talán nem lesz érdektelen a hazai példákat is számba venni:

A komlótermés ideje	Talaj	Fajta	K. h. termés kgr.
Maros-Vásárhely	Homokos agyag	spalti	250
Gömör Ráho	"	"	250
Ilyefalva	"	"	*723
Ács-Komárom	"	"	(398) 440
"	"	"	korai 320
Arad-Mácsa	"	saazi	271
Szász-Tyukos	"	"	**560
Békés-Csaba	"	"	150
Ács	"	"	(355) 440
Bács-Kulpin	"	würtembergi	160
Sz. Keresztúr a)	"	"	600
Rácz-Almás	"	auschai	300

Ács	Homokos agyag	auschai	440
Sz. Keresztúr b)	"	golding	560
Ács	"	stajer	320
<i>Átlag termés a homokos agyagon k. h.</i> 396,5			
Sz. Keresztúr a)	agyagos	golding	332
Héjjásfalva a)	"	"	436
" b)	"	"	300
Segesvár a)	"	"	444
Héjjásfalva c)	"	"	350
Réten	"	"	400
Czintos	"	spalti	**266
Zólyom-Olaszka	"	"	380
Földvár-Brassó	"	saazit	560
Segesvár b)	"	"	327
Hévíz a)	"	"	*600
" b)	"	"	kései 500
Budakesz	"	"	300
<i>Átlag termés agyag talajon k. h.</i> 387			

Könnyű talajok:

Lapusnyak-Hunyad hom.	vályog	spalti	200
Bács-Petrovácz a)	televényes	würtembergi	400
" b)	"	"	550
" c)	"	"	**750
Kis-Szállás	telev. homok	"	318
Nagy-Lángh	homokos vályog	saazi	*190
Rima-Breca	"	"	600
<i>Átlag termés könnyű talajokon k. h.</i> 429,5			

Az egész ország homokos területéről 35 termőhelyről vett adatokat tartalmazza a táblázat: *homokos agyagon* 15 helyen termelt a komló, s pedig leginkább a *spalti* s a *saazi* fajták; a termés számokból azt látjuk, hogy a spalti jobban fejlődik, mert a k. holdankénti legtöbb termést ez adta (723 kgr.) a legkevesebbet (150 kgr.) a saazi, de azért az *átlagnál* (396,5 kgr.) itt is termelt több (560 kgr.) is.

Gyengébbek a termésszámok az agyagos talajon (13 helyen) termelt komlóknál, így az átlag (387 kgr.) is kisebb, s itt megfordítva a *legtöbb termést* (600 kgr.) a saazi fajta adta, a legkevesebbet a spalti (266 kgr.) tehát e talajon a minimum javul, s ország szerterre kiemeltebbek a termésszámok. Jó termésszámokat mutat az angol *golding*, mely úgy látszik a nehezebb talajokra való.

A könnyű talajokon (7 esetben) a televény jelenlét folytán, általán javult a termésszám, mert a k. holdankénti átlag (429,5 kgr.) eddig a legjobb, a legkisebb termés saazi fajtaban megint csökken (190 kgr.) és a maximum (750 kgr.) a legnagyobb, de nagyon változatosak a termés eredmények. E talajon (a Bácskában) legjobb terméseket a würtembergi adott. A talajnak a termésre való befolyását legjobban a vegyi analysis mutatja meg.

Tapasztalati tény, hogy a *televényben* bővül a termés, nagyobbodik s lazább lesz a toboz, s abban sok finom komlószt terem. a mely azonban nem mindig illatos; áll a *homok* talajokra is, de itt a toboz még lazábbá fejlődik, abban pedig ritkul a lupulin, de itt a komló hamarabb érik; az iszapos, agyagos talajban lassú fejlődésű s kései a toboz, a mely normális, sőt finom apró marad, s benne sok a liszt, s a terméseredmény is kielégítő; a *mész* kisebb mértékben, javítja a komlótohoz, s ottan a lupulin finomságát, de nagyobb mértékben a komló növekedését hátráltatja. Látjuk, tehát, hogy a fő talajnemek nem éppen legalkalmasabbak a komló termelésre, de ha nem tisztán, hanem keverten fordulnak elő, úgy legtöbbjére ültethetünk komlót. Végeredményben azt

* Minimum. — ** Maximum.

A M. KIR. POSTA ÉS TÁVIRDA SZÁLLÍTÓJA.
TELEFON SZ. 412.

Bernáth Ede Sándor

Kerékpár, Varrógép Raktár és Mechanikai műhelye

Kolozsvár.

Az összes világhírű bel- és külföldi kerékpárok és varrógépek, azok felszerelése és egyes részének állandó nagy raktára és javító műhelye.
Arumért 5 évig felelek. (529.)

Nagy raktár szőnyeg-, paplan-, pokróc- és mátráokban! — Valódi Linoleum- és cocos szőnyeg. (530.)

SÁRGA KRISTÓF

Alapított: 1873. fehérenemű és vászonraktára, Alapított: 1873.
Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca (Belközép) 3. szám.

Dus választék minden kivitelű divatos férfi- és női ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők-, nyakkendők- és harisnyákban. Valódi francia fehér- és szines lenbatszt zsebkendők.

Különlegességek: szines á-jour

kávés-teríték- és asztalterítők, goblin ág- és asztalterítők-, csipke-, gyapju- és chenil-függönyök-, pamlag-szőnyegekből.

Ujonszülöttek részére garnitúrák, paplanok, mátráczok- és kocsi-takarók.

Nagy választék **butorszövetek és szőnyegekből.** Elvállal **kiházasítási** vagy magán szükségére kívánt mindenféle fehéreneműek pontos elkészítését, kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítatik.

Valódi kék márkli londamaszt asztalnemű 25% gyári áron alól kapható.

Bagosy és Társa építőmester

építési irodája
Kolozsvárt, Jókai-u. 7.
szám alatt.

Elvállalnak minden e szakmába vágó munkákat, valamint tervezetek, költségvetések és becslések elkészítését.

(531.)

mondhatjuk, hogy a mélyrétegű *üde vályogtalaj*, ha abban némi mész is van, legjobban alkalmas a komló termelésére.

Csérer Lajos.

Gazdasági nevelés.

Magyarhon földművelő népének helyzetét javítani égetően szükséges.

A közelebbi évek a gazdákra nézve általában nem voltak kedvezők, s a nagybirtokosok is nem egyszer érzékeny anyagi kárt szenvednek, a mit nagy nehezen tudnak kiépülni. Ezzel szemben mit mondjunk a szegény kisgazdákról, a kiknek kezéből a terméketlen év kiveszi a kevés marhaállományt, midőn, ha nincs is termés, az éhező családtagokat táplálni kell, s ha egyszer igavonó marháját eladta a szegény ember, Isten tudja, mikor lesz ismét jószágos gazda.

Sokan kevésbe veszik a falusi népet, pedig főképp hazánkban a földműves nép van hivatva arra, hogy munka- és vér adójával a honnak kiváló erőssége legyen. Egyik bácsi földműves gazdának érdekes nyilatkozata gyakran jut eszembe. „Az urak, a mint mondá, lenéznek s kicsibe veszik a szegény embert, pedig az Isten nem teremtett külön urat s külön parasztot, hanem embert teremtett. A paraszt ember rászorul az urnak tudományára s az ur a szegénynek a munkájára, ha mi nem dolgoznánk, akkor az uraknak sem lenne, hogy mit egyenek.”

Valóban szükséges mindenkinek közérdekű szolgálatát figyelembe venni, hisz valamint az emberi testben nemcsak a fő, hanem a kezek és lábak munkáját is mindenkor szükséges igénybe venni és megbecsülni, épúgy az emberi társadalomban szellemi és rangi főrendekre, közép- és alsó néposztályra egyformán nagy szükség van.

Egy nagy tudományú pápának bölcs mondanása szerint: „a tudatlanság minden rosznak kutforrása.”

A mai korban, különösen midőn a honpolgárok annyiféle közteher hordozására vannak utalva, égetően szükséges, hogy a szegény falusi nép is valláserkölcsei alapon olyan oktatást nyerjen, melynek segítségével Isten áldása s munkája után tudjon tisztességesen megélni.

A falusi iskolákban, szerény véleményem szerint, igen sokféle tárgyat tanítanak, melyeknek a szegény falusi gyermek ugyanis kevés hasznát fogja venni.

Az országos tanférfiak azon kívánsága, hogy a falusi nép is tanult és művelt legyen, nagyon szép, hanem csekély véleményem szerint kiválóan szükséges az embereket első sorban a hivatás és életcélnek megfelelő tudományra tanítani. Azért is, mivel gyakran egy szegény k-tanítónak 80—100 gyermeket kell tanítania, hogyan lehessen kívánni, hogy egy ember a népoktatási törvény kívánalmainak nyomorúságos helyzetben, midőn a szülők még taneszközökről sem gondoskodnak, 12—15 tantárgy tanításával cleget tudjon tenni?!

A falusi iskolát végzett gyermektől, a kinek feladata, hogy majdan mint kisgazda, vagy eseléd tudjon kötelességének eleget tenni, sokoldalú ismeretet kíván a törvény, míg ellenben a csendőrség kötelékébe, ha írni, olvasni s számolni tud, felveszik, pedig általánosan tudva van, hogy a csendőrség nagy és hazafias feladatnak felel meg.

Azt minden intelligens ember jól tudja, hogy mily nagy gond és fáradsággal lehet tudományos ismeretekre szert tenni, s csak egy tudományszakban is alapos ismereteket szerezni sok időbe kerül.

A mindenhatóval úgy vagyunk alkotva, hogy egyiknek egy, másiknak más pályára van kiváló hajlama és hivatása.

A tudományos pályákon mindig szükség²⁷ s elméleti ismeretek szerzésével foglalkozni, de a földművesnek és mesterembernek feladata, hogy keze munkája által boldogítsa magát és családját. Ugyanazért szükséges, hogy a népiskolák

tanulói jó nevelés és gyakorlati szakoktatás által oly képesítést nyerjenek a tankötelezettség ideje alatt, hogy majd mint jó gazdák és gazdaszónyok természetszerű életfeladatuknak tudjanak becsülettel megfelelni.

Jelenleg huzamos éveken keresztül többféle elméleti tárgyat tanulnak a falusi gyermekek, de azért a jó szántás, kapálás s az állatok czél-szerű gondozásáról kevésnek van tiszta fogalma.

Legfőképpen arra kellene törekedni, hogy mindenütt a tanítás vallásos és hazafias irányban haladjon. A szükséges hiterkölcsei ismeretek el-sajátítása mellett a főszó: a helyes írás, olvasás és számtan tanítására legyen fordítva. A falusi gyermek, s ha a számtant jól tudja, esetleg a gymnasiumban is megállja helyét; de ha a sokféle tárgyból csak felületesen tud valamit, akkor a középiskolában is nehezen tud boldogulni.

Az olvasókönyvek alapján lehetne egészségtani és a nép igényeinek megfelelő általános gazdasági ismeretekre szert tenni.

Máthé József.

Igás lovak istállójának padozata.

Magyarországon és Erdélyben kétféle padozata szokásos a ló istállóknak és pedig az agyag és a fa.

Fapadozat istállóban, különösen deszkák-ból összeróva, nagyon hátrányos; mert vagy minden 2—3 évben újítandó, vagy elhanyagolt állapotban méternyi lyukakkal kirohadva, nemcsak a legvisszataszítóbb képet nyújtja, hanem felette egészségtelen emberre és állatra, mert alatta minden rothad és penészedik s az istálló levegője folyton tele van bacillus gombákkal.

Még ha minduntalan javítják is, sem ajánlatos a deszkapadló; mert hézagait vizhatlanul eltömni nem lehet s ismét csak víz és piszok gyülik alája és alatta minden tele van penészszel.

Sokkal alkalmasabb az agyagpadozat, a melynek azon jó tulajdonsága is meg van, hogy mindig elég meleg.

Nálunk azonban az agyagpadló nem készül úgy, mint kellene s ha le is van kellőleg bunkózva, azért rendszerint a vegyületek hiányos és a ló lábainak, sőt egész testének helyén igen hamar meggyödrösödik.

A rendes agyagpadlóból például az ökörvérnek soha hiányoznia nem szabad s az agyagrétegnek legalább 25—30 centiméter vastagságúnak kell lennie, a mely fölé még akkor, a midőn az agyag nedves, 7.5—8 milliméter vastagon hidraulikus meszet öntünk s azt is lebunkózzuk, miáltal a padló így igen keménynyé válik, alig kopik s azon az állatok sokkal kevesebb alomszalmával megelégszenek mint a rossz s különösen a nedvességet magába szívó talajon, a mely egyéb hátrányai mellett különösen a nyári meleg napokon igen erős bűzt terjeszt s azonnal felismerhető, hogy nem a tiszta istállóság.

E jó padozat a mellett, hogy alonban sokat lehet általa megtakarítani, igen tisztán tartható, semminemű nedvességet magába nem vesz, mosható, síkálható s még sem kerül négyzetmetere 70—80 fillérenél többre, anyag és munkával egyetemben; úgy, hogy egy tíz méter hosszú és hat méter széles istálló ily módon 45—50 koronából kipadlózható s ritkán szorul javításra és ha szorul, a hiányai akkor is agyag és hidraulikus mészszel, házilag pótolhatók.

Alkalmas, de az előbbinél sokkal drágább padlózat istállók részére a téglák is, a melyet azonban nagyon szorgosan meg kell válogatnunk, hogy kellőleg kemény és minden darab egyenlő kemény legyen, különben a puhább darabok igen hamar kikopnak s helyükön vizgyűjtő gödör marad. Azért legjobb kongó téglát alkalmaznunk, ha már ennyit (5—6 koronát m²-ként) akarunk áldozni.

A téglák alatt előbb 15 cm. vastag alapot kell leraknunk mészhomokból, a mely úgy készül, hogy nyolc rész éles goromba szemű homokot, — a milyent az építkezésnél szoktunk használni, — oltott mészből készült egy rész meszes vízzel vegyítünk és keverünk össze s bunkózzuk le.

Erre az alapra jönnek a téglák, még pedig élükre állítva, sűrűen egymás mellé és közeiket teljesen ki kell önteni cementtel, nehogy azokban a víz összegyűlhessék s megromolják.

Mivel a kemény téglák vagy kongó is, éppen úgy, mint az egyéb padló a jászol mellett és az állás közepén pár év alatt okvetlenül kikopik, szokás azt, ha téglából van, a közepén domborúra csinálni, de nem nagy domborulással, elég ha az emelkedés a közepén másfél, vagy két centiméter. Ha a padozat különben bunkózott anyagból készült, akkor jó az állás közepét kiteglázni, legalább is, — a mi pedig igen fontos körülmény különösen, ha tekintetbe vesszük azon nyomorult istálló viszonyokat, a melyekkel nemcsak falun, a szegény gazda embernél, hanem a középirtokosság tanyáin és falusi gazdaságiban lépten-nyomon találkozunk s a melyek nagyban befolyásolják a loállomány egészségét és fejlődési viszonyait; mert éppen úgy, mint az ember, a dohos, nedves lakásban beteges s gyermekei nyomorékokká fejlődnek, az állat is elcsenevész s azért megkívánja az egészséges otthont és a tisztaságot.

Krenedits Ödön.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ A tej savanyúságának felismerése. Legegyszerűbb próbája a tej savanyodásának az alkohollal való keverés. Sokszor fontos tudni, hogy megindult-e már a savanyodás folyamata a tejben avagy még egészen édes az. Az izléssel csak a nagyobb foku savanyodást lehet megállapítani, a többi eljárások pedig, melyekkel a tej tartalmát meghatározni szokták, többé-kevésbé bonyolultak, különböző eszközökre és vegyszerekre van szükség és bizonyos gyakorlatot ez kézfogásokat tételeznek fel. Az alkohollal — borsszeszszel — való próba felette egyszerű és könnyen sikerül, alapja pedig a következő: Ha bizonyos mennyiségű, egészen friss tejet ugyan oly mennyiségű abszolút alkohollal — vizmentes borsszeszszel — keverünk össze, a tej épen úgy megolvad, tehát a sajtanyag kiválik mintha valamely savat öntöttük volna a tejbe. Ellenben, ha viztartalmu borsszeszszel keverjük össze a tejet, a sajtanyag nem válik ki, feltéve, hogy a tej egészen édes volt és így savanyodás már megindult a tejben, melyhez a viztartalmu borsszeszt kevertük, akkor a sajtanyag kiválása, azaz a tej megalvása abban a mértékben következik be, mily mértékben a borsszesz vizet tartalmaz. Számtalan kísérlet bizonyítja, hogy ha bizonyos mennyiségű tejet ugyanannyi pontosan 68 Tralles foku borsszeszszel keverünk és a tejben — illetőleg a tejborsszesz-keverékben — semmi alvadék nem keletkezik: a tej oly édes állapotban van, hogy a szállítást elbirja, az édes tej elküldésére szokásos idő alatt megalvadni nem fog. Megjegyzendő, hogy ez a próba csak abban az esetben sikerül, ha pontosan 68 Tralles foku borsszeszt használtunk. A felvett esetben ugyan is a tej megsavanyodását okozó gombák még nem szaporodtak el annyira, hogy a tejnek bizonyos ideig édesen maradása veszélyeztetve lenne, feltéve, hogy kellően lehűtjük és felmelegedését megakadályozzuk.

+ A zivatarok káros hatását a fák koronáira ellensúlyozni — a szátnak kitétt fák nagy sebhelyei bizonyítják, hogy a ziva-

tarok milyen károkat okozhatnak. Az elágazási helyeken repedéseket, sőt lehasadt ágakat is találhatni, főleg olyan fáknál, melyeknél a korona két ággal kezdődik s ezek is kevésbé vannak elágazva az aljukon, míg a tetejükön tekintélyes koronává ágaznak szét. Az ilyen hasadások nagyon veszélyesek, mert különböző betegségek csiráinak s élősdieknek szolgálnak megtelepedési hely gyanánt. — Hagy ezt kikerülhessük, arra kell mindig ügyelni, hogy a koronát soha sem kettő, hanem több főág hordozza. Ezt célszerűen alkalmazott metszéssel könnyű elérni. Ily módon a terü megoszlik s a fa a szél romboló hatásának könnyebben tud ellentállani

— **A pince mint növény eltartási hely.** Az őszi termények sokaságával telnek most a pincék és csak arra kell ügyelni, hogy a készlet télen át egészséges maradjon, a mit különösen tisztaság által érhetünk el. A pincét nem csak egyszer kell egy évben kitisztogatni, hanem, télen is kell arra gondolni. A növényhulladékok mind eltávolítandók a pincéből, valamint kerülni kell, hogy a pincetűzsufooltassék terményekkel. Sokféle zöldség jobban eltartható gödrökben, mint a pincében. Gondoskodni kell a pincének időközi szellőztetéséről is és mindaddig, míg a fagyok be nem következnek, hagyjuk a pince ajtót egész nap nyitva. Ha gyümölcsöt akarunk pincébe elraktározni, úgy azt a míg az idő enged, tartsuk szellős helyen és a pincébe való rakás előtt válogassuk ki a tömegből a romlottakat vagy hibásakat. A pincében eltartott növényi termékeket, ha azt akarjuk, hogy minél kevesebb romolják meg, folyton szemmel kell tartani és télen át a romlottakat kiválogatni. Gyakran előfordul, hogy télen csirkéket és házi nyulakat is tartanak a zöldséges pincébe, a mi egyáltalában elvetendő rossz szokás.

— **A korom, mint trágya.** A korom nálunk a legtöbb háznál mint valami értéktelen szemét elvész és nagy szerencse, ha az elvéve a trágyadombra kerül, hol szinte jó helyen van, de még jobb, ha azt összegyűjtjük és egy száraz helyen hagyjuk a nyárig, a midőn sokszor jó hasznát vehetjük. Így pl. minthogy a korom a növényeknek felette erős és izgató tápszerét képezi, a fejlődésükben visszamaradt zöldségmük gyors növekvésre serkenthetők általa. Távol tarthatók továbbá vele a zöldségek, gyümölcsfák és azok gyökereitől a különböző kártékony férgek és hernyók. Nagy hasznossága dacára is, nem szabad azonban vele visszaélni, nevezetesen tisztán soha sem szabad azt használni, mert káros a növényeket, fel kell tehát mindenkor vízben higitani, és pedig 30 liter vízre vehetünk 1 kgr. kormot, mely hogy jobban feloldadjon, forró luggal öntetik le és így keveredik össze vízzel.

Háztartás.

— **Kevés szódával kevert umbrából** készült páccal tölgyfán igen szép antik színt lehet csinálni. Az így pácoit farészeket világos lakkal kell bevonnai, mert a levegő behatása alatt különben romlik a szín.

— **A szemes takarmány,** főleg hideg, nedves időben a majorságra nagyon jótékony hatása.

— **A szük tyúkól** mindig veszélyes a majorságra, mert az ürüléktől gyorsan átnevededik. Meszezés s a talaj többszöri felásása nemileg segít a bajon.

— **A hizó majorságnak** jó adni egy-egy kis darabka kövérséget. Ha a húsak valamely jó illatot akarunk kölcsönözni, akkor a tömésre használt eledelbe anizst, fahéjat stb. kevertünk, a szerint, a milyen zamatot akarunk kölcsönözni a hizó majorság húsának.

— **A dohányzók** fogai, mint egy angol megfigyelő írja — tapasztalat után, — hogy sokkal tovább maradnak épek, mint a nem dohányzóké. Továbbá bakteorologia kísérletek bizonyítják, hogy az ember szájüregében rendszeren előforduló hasadó gombák (melyek leg-

inkább hatnak közre a fogak rontására) a dohányfüst által ártalmatlanokká tételnek. A Cholera, lépfene és tüdőgyulladás bacillusokat a dohányfüst ha nem is semmisíti meg teljesen, de fejlődésükben nagy mértékben akadályozza. A mérsékelt dohányzás tehát egészségi szempontból igen nagy jelentőségű.

— **A disznók** hizlalása tiszta száraz töröküzével és vízzel nem oly eredményes, mintha árpából, heréből, borsóból s burgonyából álló keverékek tápláltnak. Az utóbbi keverék alkalmazásánál egészségesebbek is maradnak a disznók.

IRODALMI SZEMLE.

Hazai lapokból.

A „Közgazdaság” legutóbbi számában foglalkozik Dr. Ghillányi Mihálynak azzal a nagyérdéki határozati javaslatával, melyet az *Országos Nemzeti Szövetség* igyik legutóbb tartott igazgatósági ülése elé figyelemreméltó indokolás kíséretében a *mezőgazdasági jelzálogkölcsönök ingyenes kieszközlése* tárgyában terjesztette. A határozati javaslat a következő:

„Határozati javaslat.

Sok évi tapasztalat által bizonyított tény, hogy kölcsönszerzés címén különösen a földmivelő és középosztály fontos vagyoni érdekei gyakran lelkiismeretlen üzerek kezébe kerülnek, miáltal súlyosan károsodnak.

Ugy az egyesek magánérdeke, mint az e tekintetben nemzetgazdasági szempontból megítélendő közérdek megköveteli, hogy ezt a visszás állapotot arra való társadalmi intézmények gyökerében megváltoztassák.

E célból elhatározta az O. N. Sz., hogy mindazoknak, akik valamely budapesti pénzintézethez fekvőségre felveendő kölcsönért folyamodni óhajtanak, vagy akik már megkötött kölcsönből kifolyólag felmerülő kérdésekben az intézettel közvetlenül nem érintkezhetnek, azokat csupán a levelezéssel kapcsolatos csekély készkiadások megtérítése ellenében minden költségtől mentesen utbaigazítással ellátja s ügyeiknek a jelzálog intézeteknél való képviselőségét elvállalja.

Az O. N. Sz. igyekszik, hogy célba vett mozgalma köztudomásra jusson.

A „K—g” ehhez a határozati javaslatához érdekes és mérlegelésre méltó kommentárt fűz:

„A határozati javaslat alapeszméjét és annak indoklását teljes elismeréssel fogadjuk, igen helyesnek, nagyon időszerűnek találjuk. A felsorolt visszaélések tényleg léteznek — legalább is oly mértékben, amint ezt Ghillányi előadja. Aki valamelyes összefüggésben van a jelzálogos kölcsönök kiszolgáltatásának szervezésével, az előtt ez a kérdés nem lehet újság, minden szakértő régtől ismeri azokat a százával tenyésző kölcsönközvetítő irodákat, amelyek tulajdonosai többnyire rovott multu egyének, akiknek semmi egyéb keresetre nincs erkölcsi, vagy szellemi kvalifikációjuk és éppen ezért a lehangzatosabb cégek alatt nyitnak ilyen irodákat, fölveszik a proviziókat és becsüli költségeket, hebe-korba elemelik magukat a kölcsönöket is (lásd Csajági). mindent megtesznek a kölcsönvevő ámitására, becsapására, kárára, de hasznót, szolgálatot nem tesznek neki semmit. Csak a napilapok hirdetési rovatait kell kézbe vennünk, hogy ennek a haszontalan és káros parazita-csattalynak a csalárdságáról meggyőződést szerezzünk. Igernek fűt. fát. 3%-os kölcsönt belga, francia, német pénzből, az érték $\frac{3}{4}$ részéig, becsüli nélkül: csupa olyan dolgok, amelyeket nálunk Magyarországon egyáltalán lehetetlen teljesíteni. Nem mondjuk, hogy nincsenek kivételek, de, hogy a Ghillányi leírása és a mi leírásunk találó a tulnyomó többségre; ehhez kétség nem férhet.

Világos, hogy itt segíteni kell. Azt is beösmernék, hogy a legjobb segítség lenne, ha valamelyik erkölcsi testület vállalkoznék a kölcsönök ingyenes kieszközlésére. De erre a szerepre egy központi egyesületet, — mint az

O. N. Sz. — nem tartunk alkalmasnak. Centralizációval, nehézkességgel itt semmit sem lehet elérni. Már pedig az O. N. Sz. részéről aligha nem ezt kellene várnunk.

Mi a kitűzött feladat elérésére a gazdasági egyesületeket, illetve a szorosán vett Magyarországra nézve az O. M. G. E.-et, Erdélyre nézve az E. G. E.-et tartanók alkalmasnak. Ezeknek az egyesületeknek kellene erre a célra alkalmasan szervezett központokat fölláttatni, amelyek a vidéki gazdasági egyesületektől beérkező kérvényeket átvénnék, jelzálog-intézetekhez átténnék és ott azoknak lehető gyors és kedvező elintézését és lebonyolítását nyilvántartanák. A vidéki egyletek pedig gyűjtenék a kérvényeket, megbírálnák, vajjon azok alkalmasak-e a fölterjesztésre, új szerepkörüket megfelelő publicitással hirdetének, de egyuttal ügyészeket is tartanának, a kik előre megállapított olcsó tarifák alapján végeznék a kölcsön lebonyolítással járó jogi munkálatokat. Maga a közvetítés teljesen díjmentes lenne, legföljebb a készkiadások viszatérítését lenne szabad követelni.”

Megjegyezzük, hogy az E. G. E.-nek már tényleg van olyan intézménye, mely a jelzálogos kölcsönök lehető könnyű megszerzését előmozdítja. De ezt az intézményt tényleg ki kellene bővíteni és tökéletesíteni egyrészt olyan módon, mint ahogy a „K—g” ajánlja, melyben különösen az előre megállapított olcsó tarifa alapján a kölcsönt lebonyolító ügyészek munkája lenne a gazdákra előnyös, másrészt azzal is, hogy a szóban forgó birtok megbecsülését a gazdasági egyesületekre, illetőleg ezeknek bizalmi embereire bíznák a hitelintézetek. Hogy ezt a szerepkörüket a lehető legszélesebb körben kellene ösmertté tenniük, az az első kívánság.

A „Borászati Lapok” most szüret idejében a *must konserválásáról* ír cikket, mely megérdemli, hogy gazdáink és gazdaszonyaink megösmernék. Hiszen a téli szezon az ő disznótoraival, nehéz menü-ivel megkivánja, hogy azok, a kik szeszes italokat nem szoktak inni, már csak a jobb emésztés okáért is kellemes, üdítő, egészséges és tápláló italhoz juszanak. Ilyenkor szüret tájban nagy kelendőse van a jó édes mustnak, de élvezete nem tart sokáig, mert csakhamar elveszti édes ízét, keserű, részegítő hatású lesz. A cikk rámutat arra a módra, melylyel a háztartásban hosszú ideig eltartható édes mustot lehet előállítani. Ez a mód abból áll, hogy:

A tisztára mosott fűrtöket gyorsan sajtoljuk és a lefolyó szőlőnedűt rögtön jól kiöblített palackokba fejtjük, úgy, hogy felül minden palackban 6—8 cm. magas üres teret hagyunk, mert a must a felmelegítés közben kiterjeszkedik. Az eldugaszolást legcélszerűbben dugaszológép segítségével végezzük. A dugókat jól kell megtisztítani és kifőzni. Bedugasolás után bekötjük a palackokat, legcélszerűbb ezt drót segítségével végeznünk. Ez nem nehéz dolog. Az így előkészített palackokat egy mosóüstbe széna, vagy fagyapotról készített alapzatra helyezük és a palackok közé ugyanezeket az anyagokat dugdossuk, úgy, amint az a befűt előállításánál szokásos. Ha forró vízbe állítanók a palackokat, a bekövetkező erjedés szétrepesztene az üvegeket; azért ajánlatos a palackokat csak langyos vízbe állítani és azután őket gyorsan 60—65° C.-ra fölmelegíteni és ilyen hőmérséklen felőráig tartani.

Mindenek előtt fontos dolog, hogy a palackok egészen benn álljanak a forró vízben, mert ha nem gondoskodunk erről, akkor felső részökben élve maradnak gombák, melyek később erjedésnek indítják a mustot. Ha azonban felőráig az egész palackot kiteszszük 60° C. melegnek, akkor biztosan megöljük az összes gombákat. 65° C.-nál magasabbra ne forraljuk föl a vizet.

Ha a palackokat az előirt módon fölmelegítettük, akkor egy kevés vizet lemeregetünk, hogy a palackok nyaka szabadon álljon, a

zóságát percentekben kimutatni nem sikerült, mert az alaptőkék értékét nem tudtuk kibővíteni a jelentésből. A nagymási uradalom erdőgazdasági jövedelméhez magyarázat kell, mert így igen magasnak találjuk.

Legrealisabb s a valószínűségnek s valószínűségnek legjobb megfelelnek a radnóthi és alsóbajomi uradalmak jövedelmei, melyek 4—5 százalék között mozognak s ezt a nívót állandóan megtartják.

— Gyümölcsstermelésünk föllendítése. Mohácsról jelentik, hogy ott a mohácsi járás községeinek küldöttjei, Szinkovich Károly főszolgabíró elnöklelte alatt értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy tapasztalva Darányi Ignác földművelésügyi miniszternek a gyümölcsstermelés föllendítése érdekében való akcióját, a községek önkormányzati jogaik keretén belül mindent el fognak követni, hogy a közigazdaság eme jelentékeny ága e járásban minden tekintetben emelkedjék.

— A Csikmezei Gazdasági Egylet 1. Csik-Szent-Imrén november hó 11-én reggel 9 órától kezdődőleg,

2. Csik-Madarason november hó 14-én reggel 9 órától kezdődőleg,

3. Gyergyó-Ditróban november hó 16-án reggel 8 órától kezdődőleg üsződíjazást rendez.

Díjazásra bocsátatnak 1 és 2 éves üszőborju. Díjak a következők:

I. Kétéves üszőkért:

Egy I. díj 50 korona = 50 korona.

Egy II. díj 30 " = 30 "

Két III. díj 20 " = 40 "

II. Egyéves üszőborjukért:

Egy I. díj 30 korona = 30 korona

Két II. díj 30 " = 40 "

Két III. díj 15 " = 30 "

A díjak államiak és egyesületiek.

Borjas tehén díjazásokat pedig: 1. Gyimes-Középlakon november hó 12-én, 1. Gyergyó-Tölgyesen november hó 17-én tart. Ezen díjazásokon 1901. évbéli borjúkkal versenyezhetnek magyar erdélyi faj tehenek és csángó (busa, mokány) tehenek is, a díjak mindkét helyen a következők:

Egy I. díj 40 korona = 40 korona

Két II. díj 20 korona = 40 korona

A díjazásra a fent nevezett helyeken és napokon elővezetheti minden vármegyei gazda a tulajdonában lévő üszőborjút, vagy tehenet, tekintet nélkül arra, hogy mely községben lakik. Itt említjük meg, hogy nevezett egyesület az évben tenyészbika-kiállítást rendezett, mikor állami és egyesületi díjakat osztott ki.

— Minister szere a marhavész ellen. Az újságok nemrég hírül hozták, hogy Baccelli olasz földművelésügyi miniszter új szert talált

föl a marhavész ellen, amely a gyakorlatban kitűnően bevált. Pisából jelentik, hogy az ott üléselő nemzeti belgyógyászati kongresszuson Baccelli Guidó földművelésügyi miniszter részletesen ismertette a gyógymódot, a melyet ő talált fel a marhavész ellen. A miniszter elmondta, hogy mikor földművelésügyi miniszterré nevezték ki, Civita Vecchiában volt és mivelhogy tudta, hogy a környéken sok marhavész-éset fordult elő, utasította a közvédelmi állatorvost, hogy az ő módszerét alkalmazza a beteg állatokon és szublimátot fesszen be az állatok ereibe. Utasítására az állatorvos a következő adagokat alkalmazta: borjúknál 2—4 cgr. egy-egy injekcióra, öregebb állatoknál 6—6 cgr., bikáknál 6—8 cgr. Az oldat 75 mgr. konyhasót tartalmazott minden cgr. szublimátra. Ötvenkét esetben alkalmazták ezt a módszert és az állatok mind meggyógyultak. Szárdiniában 26 esetben alkalmazták, mindannyiban gyors és teljes sikerrel. Más esetekben is teljesen és gyorsan bevált a miniszter módszere.

— A kilencedik osztályorsjáték. Sohase volt szerencsére olyan nagyon szükségünk mint most. Nagyon időszerű tehát a m. kir. osztályorsjáték kilencedik sorsjátékának beköszönte. Már nem új intézmény hazánkban az osztályorsjáték, hiszen nyolc sorsjáték megkedveltette közönségünkkel és meggyökerezett a beléje vetett bizalmat. Kifogástalan működése, kezelésének abszolút korrektége, szerencse esélyeinek rendkívül kedvező volta, nyereségeinek sokasága és nagysága, a sorsjegyek vásárlását mindenki számára könnyítő osztályrendszer a m. kir. osztályorsjátékot népszerűvé, sőt egyenesen közszükséggé tették. A most kezdődő IX. osztályorsjáték első osztályára szóló sorsjegyek már kaphatók. Ennek az osztálynak húzását az idén november 21. és 22-én tartják meg.

Magyar Jelzálog-Bank

Képviselősege Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 30 millió korona.

4⁰/₁₀₀-os és 4¹/₂⁰/₁₀₀-os

Záloglevélkölcsönöket

nyújt és pedig 4⁰/₁₀₀-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 5 százalékkal.

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléki évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4¹/₂⁰/₁₀₀-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalékkal és nagyobb városokban fekvő házakra 42¹/₂ évi törlesztéssel 5-65⁰/₁₀₀ évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményt. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4⁰/₁₀₀ és 4¹/₂⁰/₁₀₀-os záloglevelek, 3⁰/₁₀₀-os és 4⁰/₁₀₀-os nyereséyműköltvények

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOSZVÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-u.) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltókölcsönöket nyújt és **BETÉTRE 5¹/₂ SZÁZALÉK KAMATOT AD.**

(412.)

AZ

„ADRIAI”

BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 104 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intézője:

Br. PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 62 éves fennállása óta 440 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházasítási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség

Kolozsvártt:

Szekula Akos

vezérfelügyelő.

(250.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Equ. A ki gépjávitási munkálatokat, ha bár kicsinyben is iparszerűleg akar úzni, annak oklevele, illetve vizsgálati bizonyítványa mellett is *föltétlenül szükséges az ipar-engedély kiváltása.*

V. L. A kérdezettek ez évi „Tárca Naplárunk”-ban bővebb ösmertetést fog találni. A hizőökröknek súlyát körülbelül pontosan mérőszalaggal is meg lehet állapítani. Ennek módját M. R. Pressler „Neue Viehmesskunst” című munkájában írja le.

Esztéka. A cikk az ünnep miatt sajnálatunkra el-készt erről a számról. Jövő számunkban jön.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felölös szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

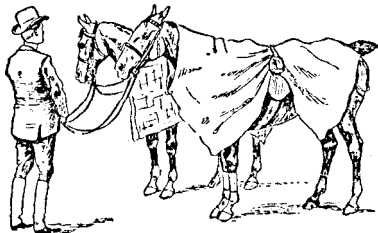
ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

H I R D E T É S E K.

PÖSTYÉNI FLUID-GYÁR

**Állatgyógyászati
készítményei:**

Pöstyéni Thermal lófluid ára: egy üveg 2 kor. 80 fillér. 5 liter 25 kor. 10 liter 50 kor.

Pöstyéni Bliszter (folyékony) ára: egy üveg 4 kor.

Pöstyéni maró Bliszter ára: egy tégely 4 kor. (égetés szük-ségtelen, a betegség ismétlődése kizárva).

Pöstyéni Embrocation ára: egy üveg 4 kor.

Pöstyéni maláta pogácsa (lepény) különlegesség, lovak és szarvasmarha hurutos megbetegedéseinél, ára 3 kor.

Pöstyéni sebkenőcs, csővenként 2 kor.

Unicum legyek és egyéb rovarok ellen. Alkalmazandó lovak és szarvasmarhánál, 1 liter ára 2 kor.

Amerikai állat táppor lovak, szarvasmarha, juhok és sertések számára 1/2 kiló 80 fillér, 1/4 kiló 1 kor. 40 fillér, 5 kiló 5 kor. (50—100 kilóig külön ár).

Pöstyéni sertéspor (Boróka-liszt) emésztést szabályozó és vértisztító készítmény: 1/2 kiló 80 fillér, 1/4 kiló 1 kor. 40 fillér, 5 kiló 5 kor. (80—100 kilóig külön árak).

Ragadós száj- és körömfájás elleni angol por 1/2 kiló 2 kor., 1/4 kiló 4 korona.

Megrendelhetők: 5% engedménnyel egyleti tagoknak az Állandó gépkiallítás Kolozsvártt, minden gyógyszerárban és nagyobb drogueriákban, valamint:

Fluid-gyár Pöstyénfürdő.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

HIRDETMÉNY.

Ezennel közzhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (IX. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főelárusítóknak elárusítás végett kiadattak. — A Magyar Kir. Pénzügyminiszterium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Kilencedik sorsjáték.

100.000 sorsjegy, 50.000 nyeremény.

Első osztály. Betét 12 korona. Huzás: 1901. nov 21. és 22.		Második osztály. Betét 20 korona. Huzás: 1901. dec. 18. és 19.		Harmadik osztály. Betét 32 korona. Huzás: 1902. jan. 14., 15. és 16.		Hatodik osztály. Betét 24 korona. Huzás: 1902. március 26-tól április 22-ig.	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben Korona	
1 à	60000	1 à	70000	1 à	80000	1.000,000 (Egy millió)	
1 "	20000	1 "	25000	1 "	30000	1 Jutal. Kor. nyer.	600000
1 "	10000	1 "	10000	1 "	20000	1 "	400000
1 "	5000	1 "	5000	1 "	15000	1 à	200000
3 " 2000	6000	3 " 3000	9000	3 " 10000	30000	1 "	100000
5 " 1000	5000	5 " 2000	10000	5 " 5000	25000	1 "	60000
8 " 500	4000	8 " 1000	8000	8 " 2000	16000	1 "	40000
30 " 300	9000	20 " 500	10000	10 " 1000	10000	2 "	30000
50 " 100	5000	60 " 300	18000	70 " 500	35000	3 "	20000
2900 " 40	116000	3900 " 80	312000	4900 " 130	637000	20 "	10000
3000 nyer	Korona 240.000	4000 nyer.	Korona 477000	5000 nyer.	Korona 898000	50 "	5000
Negyedik osztály. Betét 40 korona Huzás: 1902. február 12. és 13.		Ötödik osztály. Betét 32 korona. Huzás: 1902. március 5. és 6.				400 "	2000
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona			720 "	1000
1 à	90000	1 à	100000			1000 "	500
1 "	30000	1 "	30000			27800 "	200
1 "	20000	1 "	20000			30,000 nyer. és jutal.	Korona 9.550.000
1 "	15000	1 "	15000				
3 " 10000	30000	3 " 10000	30000				
5 " 5000	25000	5 " 5000	25000				
8 " 2000	16000	8 " 2000	16000				
10 " 1000	10000	10 " 1000	10000				
70 " 500	35000	70 " 500	35000				
3900 " 170	663000	3900 " 200	780000				
4000 nyeremény	Korona 934.000	4000 nyeremény	Korona 1.061.000				

Az I. osztály huzása 1901. november hó 21. és 22-én tartatik meg. A huzások a Magyar királyi állami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a huzási teremben (IV., Eskü-tér, bejárat a Duna-utca felől). — Sorsjegyek a Magy. kir. szab. Osztálysorsjáték valamennyi elárusítóinál kaphatók.

Budapest, 1901. évi november hó 3-án.

(746.)

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Lónyay. Hazay.

Baleset **kizárva!**

Szecsavágók szabad. önműködő kiemelővel.
Répavágók, darálómalmok,
!!! Gőzfűlesztő-készülékek !!!
legújabb és legkényelmesebb szerkezetben

Umráth és Társa
mezőgazdasági gépgyárosoknál

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcseplőkészletek 10 lóerőig, ● ● ● ● ●
Ipari mozgonyok 100 lóerőig. ● ● ● ● ●

(544. I.)

Más hasonló raktárral össze nem tévesztendő!

Diszes virágvázák nagy választékban 1 koronától 40 koronáig!

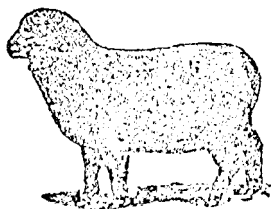

KÉPES ÁRJEJEGYZÉK INGVEN ÉS BÉRMENTVE

Mindennemű üvegáru háztartási és gazdasági célokra!

Legfinomabb Kristályüveg-asztali készletek nagy raktára. Budapest, Ferencz-József-tér 8. szám.

722.

16 mázsa
raczka

gyapju

jutányosan
eladó.

Czim a kiadóban.
(1002.)

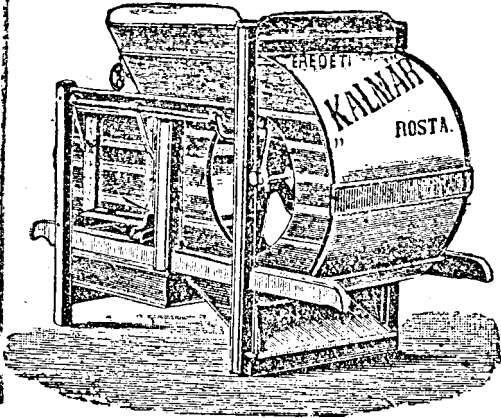
Hogyan tud a magyar gazda

évi kiadásainak egy részénél
30—40 százalékot megtakarítani?

Azt megtudhatja a Kalmár Zs. utóda hódmezővásárhelyi cég különleges terménytisztító, gép és rosta árjegyzékéből, a melyet fenti cég bárkinek kérésére ingyen és bérmentve küld meg.

Legolcsóbbak, legjobbak az eredeti „Kalmár-rosták”, a melyeket gyakorlatba vételük után minden vevő megdicsér és elismerésben részesíti azoknak sok oldalu jó tulajdonságait, valamint a termények tisztításánál elért fényes eredményt.

A kolozsvári állandó kiállításon.

megtékinthetők.

Az eredeti „Kalmár-rostát”

a magyar korona országainak összes vasuti és folyambajózási állomásaira bérmentve küldöm meg s így az árjegyzékben foglalt rostáim árai mindenkor a t. vevőim által megjelölt vasut- vagy hajó állomásra elszállítva értendők, minden utófelszámitás nélkül.

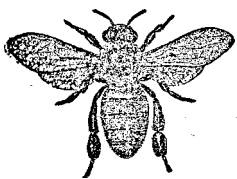
Ügynököket és viszontelárúsítókat nem alkalmazok, a rendelvények egyedül a vevő fél megkeresésére intézettek el.

Egyedüli elárúsító hely a termelő üzlet

Kalmár Zs. utóda Hódmező-Vásárhelyen,

a hol minden beérkező megrendelést pontossággal intézek el. (650.)

KALMÁR ZS. UTÓDA.

Eladó Méz!

A legfinomabb aromás erdei színméz

1/10 kilogrammos üvegekben à 1 korona, kapható az „Erdélyi Gazda”

kiadóhivatalánál: Kolozsvártt, Deák

Ferencz- (Bel-Közép-) utca 11. szám (I. em.) alatt. (686.)

Vidéki megrendelések 5 üveggel vagy azon felül utánvétellel!

1.000.000

KORONA
ESETLEG A LEGNAGYOBB NYEREMÉNY!!

JEGYZÉKE az
50,000 nyereménynek.
Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben:
1.000,000 korona.

Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsoltatnak és készpénzben fizetendők.

Korona	
1 jutalom	600000
1 nyer. a	400000
1 . . .	200000
2 . . .	100000
1 . . .	90000
1 . . .	80000
1 . . .	70000
2 . . .	60000
1 . . .	40000
5 . . .	30000
1 . . .	25000
2 . . .	20000
3 . . .	15000
31 . . .	10000
67 . . .	5000
3 . . .	3000
432 . . .	2000
763 . . .	1000
1238 . . .	500
90 . . .	300
81700 . . .	200
3900 . . .	170
4900 . . .	130
50 . . .	100
3900 . . .	80
2900 . . .	40

Kiváló szerencse

TÖRÖK-nél

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk. Öt és fél millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrabecsült vevőink.

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

100,000 sorsjegy **50,000**

PÉNZNYEREMÉNYVEL sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen Tizenhárom millió 160,000 koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I-ső osztály eredeti sorsjegyeinek tervszerű betétjei a következők:

egy nyolczad (1/8) frt	— 75	vagyis	1.50	korona
egy negyed (1/4) ”	1.50	”	3.—	”
egy fél (1/2) ”	3.—	”	6.—	”
egy egész (1) ”	6.—	”	12.—	”

A sorsjegyeket utánvétellel vagy a pénz beküldése ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk, tekintettel arra, hogy a nyereményhúzások már november hó 21. és 22-én lesznek, azonnal, de legkésőbb

f. év november hó 21-ig

bizalommal hozzánk küldeni.

TÖRÖK A. és Tsa.

BANKHÁZ

Budapest,

Hazánk legnagyobb detail osztálysorsjáték üzlete.

Főáruházi osztálysorsjáték osztályai:

1. Váci-körut 4. (736.)
2. Múzeum-körut 11.
3. Erzsébet-körut 54.

Rendelő levél levágandó. **TÖRÖK A ÉS TÁRSA** bankháza Budapest.

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ..... korona összegben } utánvételezni kérem }
 } postautalvánnyal küldöm }
 } mellékelem bankjegyekben (bélyegekb.) } A nemtetsző törlendő.

Pontos ezim:

Gazdák figyelmébe ajánlom

az általam feltalált és készített új rendszerű szabadalmazott

Heremag- és terménytisztító rostáimat.

Kitüntetve: Az „O. M. G. E.” által 1898. évben Szolnokon rendezett tisztítógép versenyen

I. díj, állami aranyéremmel.

Minden szemes termény súly és nagyság szerinti szétválasztásához heremagvak arankamentesítéséhez, vetőmagkészítéshez a legmesszebbmenő követelményeknek megfelelően.

Érdeklődőknek részletes ismertetőt és árjegyzéket bérmentve küldök.

Behán Sámuel

rosta készítő, a 13413. sz. szabadalom tulajdonosa

Szarvas, (Békésmegye). (725.)

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a Kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Deák Ferencz-u.: 13. sz. emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz levélbélyeg mellékeltek.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik!

Alkalmazást keresők:

Állást keres
gazdasági tanintézetet végzett nős, ev. ref. vallásu, katonamentes, 39 éves gazdatiszt; 15 évi praxissal és kitünő bizonyítványokkal. Állását bármikor elfoglalhatja. Czim a kiadóhivatalban. (707.)

Gazdatiszti állást keres vagy ideiglenes munkát is elfogad igen ügyes gyakorlati gazda. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Kovácsnak ajánkozik teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Gazdatiszt, 36 éves, nőtlen, szakképzett, erélyes, őszre állást óhajt változtatni. Czime R. B. alatt a kiadóban. (1008.)

Különfélék.

Fajebek,

remek állatok, a legnagyobb óriástól a legkisebb törpéig, minden fajban nyersen és idomítva, óriás szent-bernát-hegyi, újfundlandi, doggok, orosz és angol agarak, kopók, véredek, pointer, setter és német vizslák, rattler, foxterrier, borzebek, kínai meztelen agarak, mopsz, majom, selyem- és szalon-pincsik, spitzek, törpe félkilós ebek, stb. Nevelésre és idomításra elfogadunk, cseréket és vételt eszközölünk. **Elővadak,** ragadozók vétele és eladása, **angora** macskák, óriás **nyulak,** **fajbaromfi,** óriás ludak, kacsák,

pulykák, pávák, gyöngytyukok, tenyészképes és négy hetesek. Idei 6 hetes fajbaromfi tyukok 1-3, kacsá 120-3, lud, pulyka 2-5 kor., remek **díszgalambok,** **méhék,** kaptárak, gépek és eszközök. Árjegyzéket bérmentve küld a Telepvezetőség, Tar (Hevesmegye). Rendelésnél tessék az „Erdélyi Gazdára” hivatkozni. (718.)

Uradalomból
eredő használt gőzcséplő készleteket készpénzzel veszek, vagy cserébe első rendű új gyártmányt kedvező befizetés mellett ajánlok.
Timár Ede, Budapest VI., Csengeri-utca 62. B. (733.)

(543.)

Hantz Sándor

könyvkötő.

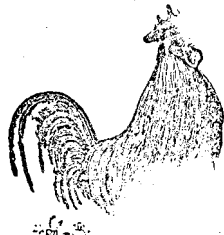
Ezelőtt Hantz György társa, Kolozsvárt, Jokai-utca 2. szám.

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmúló ízléssel tartósan és olcsó árért készíték. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555.)

A czimre kérem vigyázni

SIMMENTHALI üszők
megvételre kerestettek (12-15 drb.)
Levélbeli ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnék. (1005)

4 törzs Plymouth Rock tyúk

eladó.

Áruk 50 korona.
Czim a kiadóban. (1003)

Simonffi István mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje Kolozsvárt, Káltordateza 48. sz. T. lefon 85. sz. — Kivanatra arjegyzék és költség-számla bérmentve küldetik (464.)

Eladó
3 drb. Poland Kina tenyészkocza.

Czim G. G. alatt a kiadóban. (1001.)

B. Bak Lajos Ö csász és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szálitója és az arany koronás kereszt birko-a műbutor és épület asztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt. Alapított: 1869 (463.)

Eladó birtok

Szatmár és Szilágy megyében 1500, 1000, 700, 500, 450 és 150 holdas, vasúti állomásokkal, 360 holdas egy tagban, 30 holdas szőlő rajta felszereléssel. Továbbá bérbeadó: 100, 300, 400, 170 hold, P. omontoron: egy nyaraló 160 m² öles, 8 szobás új épülettel igen kedvező fizetéssel eladó. Vizimalom 4 p. r. köre, 50 holdas birtokon, igen jó épületekkel eladó. 1100 holdas birtok, rajta 100 holdas tölgy és bükkfa erdő, ára 55 ezer forint rajta teher 36 ezer forint. eladó Ertekezhetni: Kálmán Ignác megbizottal Szatmár, Hunyady-utca 17. (743.)

Cimbalom (687.)

Pedálos. Barna vagy feketében, kitünő erős, csengő hanggal, erős szerkezettel, 3 évi jótállással. Bolti ár 150 frt, nálam 75 frtért kapható a készítési telepen:

BUDAPEST, Nefelejts-utca 43. sz.

Jegesi Géza,
műköleves cimbalom-készítő.

Arjegyzéket bérmentve küldök.

Láng és Lovass

gépolaaj és gépszir-gyára
BUDAPEST, V. Váci-ut 140.

(602.)

Ajánlja legjobb minőségű gépolaj, hengerolaj, gépszir gyártmányait.

Megrendelések közvetlenül az „Erdélyi Gazdasági Egylet” védnöksége alatti állandó gazdasági gépkiállítás igazgatóságához Kolozsvárt, intézendők.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10., II. emelet.

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsi támogatásával.

Alakult: 1900

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása . . . . . 400,000 kor.

Alapítványok és üzletrészekben . . . . . 1,200,000 kor.

Összesen: 1.600,000 kor.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD TŰZ- ÉS JÉGKÁR ELLEN.

Az üzlet eredményében biztosított tagok a díjnyarban részesülnek. Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével. Felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

(498.)

Czepléden

Unghváry László

300 holdas szőlőtelepe és gyümölcsiskolájának, valamint borüzletének részletes árjegyzéke megjelent s kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

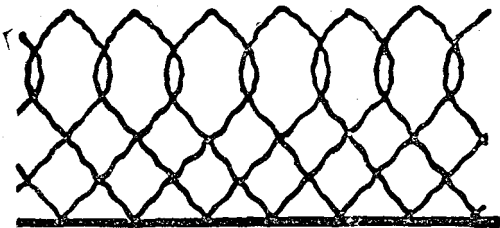
Viszonteladók kerestettek.

(742. 1.)

LÉBER GYULA

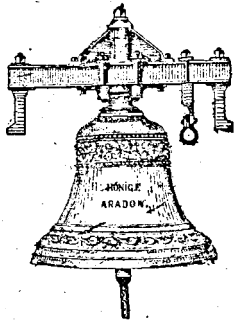
első erdélyi sodrony szövet-fonat és szita-áru gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.
 Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, úgy mint: kertek erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági-magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, koks, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löher-rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és ezinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, acél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különbféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-láb-törlők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók. (339.)

Hönig Frigyes

(708.) gőzüzemre berendezett

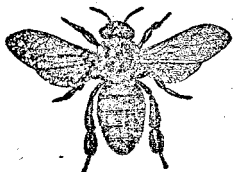

harang- és
 ércöntődéje
Arad.

Rákóczy-utca 11—28.

Ajánlja a legjobb és legolesőbb szabadalmazott harangjait és vas harang állványokat.

Képes árlapok kívánatra bérmentve küldetnek.

Eladó Méz!

A legfinomabb aromás erdei színméz

$\frac{6}{10}$ kilogrammos üvegekben à 1 ko-

rona, kapható az „Erdélyi Gazda“

kiadóhivatalánál: Kolozsvárt, Deák

Ferencz- (Bel-Közép-) utca 11. szám

(I. em.) alatt. (686.)

Vidéki megrendelések 5 üveggel vagy azon felül utánvétellel!

1.000.000

KORONA
 ESETLEG A LEGNAGYOBB NYEREMÉNY!!

JEGYZÉKE az

50,000 nyereménynek.

Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben:

1.000,000 korona.

Korona

Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsoltatnak és készpénzben fizetendők.

1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 „ „	200000
2 „ „	100000
1 „ „	90000
1 „ „	80000
1 „ „	70000
2 „ „	60000
1 „ „	40000
5 „ „	30000
1 „ „	25000
2 „ „	20000
3 „ „	15000
31 „ „	10000
67 „ „	5000
3 „ „	3000
432 „ „	2000
763 „ „	1000
1238 „ „	500
90 „ „	300
81700 „ „	200
3900 „ „	170
4900 „ „	130
50 „ „	100
3900 „ „	80
2900 „ „	40

Kiváló szerencse

TÖRÖK-nél

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk.

Öt és fél millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrabecsült vevőink.

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

100,000 sorsjegy **50,000**

PÉNZNYEREMÉNYVEL sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 ónap alatt összesen Tizenhárom millió 160,000 koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I-ső osztály eredeti sorsjegyeinek tervszerű betétjei a következők:

egy nyolczad ($\frac{1}{8}$) frt	— .75	vagyis	1.50	korona
egy negyed ($\frac{1}{4}$) „	1.50	„	3.—	„
egy fél ($\frac{1}{2}$) „	3.—	„	6.—	„
egy egész ($\frac{1}{2}$) „	6.—	„	12.—	„

A sorsjegyeket utánvétellel vagy a pénz beküldése ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk, tekintettel arra, hogy a nyereményhúzások már november hó 21. és 22-én lesznek, azonnal, de legkésőbb

f. év november hó 21-ig

bizalommal hozzánk küldeni.

TÖRÖK A. és Tsa.

BANKHÁZ

Budapest,

Hazánk legnagyobb detail osztálysorsjáték üzlete.

Főárudánk osztálysorsjáték osztályai:

1. Váci-körut 4. (736.)
2. Múzeum-körut 11.
3. Erzsébet-körut 54.

Rendelő levél levágandó. **TÖRÖK A ÉS TÁRSA bankháza Budapest.**

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni

Az összeget ..... korona összegben } utánvételezni kérem
 } postautalvánnyal küldöm
 } mellékelem bankjegyekben (bélyegeken.) } A nemtetsző törlendő.

Pontos cím: _____

Gazdák figyelmébe ajánlom

az általam feltalált és készített új rendszerű szabadalmazott

Heremag- és terménytisztító
rostáimat.

Kittüntetve: Az „O. M. G. E.“ által 1898. évben Szolnokon rendezett tisztítógép versenyen

I. díj, állami aranyéremmel.

Minden szemes termény súly és nagyság szerinti szétválasztásához **heremagvak** arankamentesítéséhez, vetőmagkészítéshez a legmesszebbmenő követelményeknek megfelelnek.

Érdeklődőknek részletes ismertetést és árjegyzéket bérmentve küldök.

Behán Sámuel

rosta készítő, a 13413. sz. szabadalom tulajdonosa

Szarvas, (Békésmegye). (725.)